herpy

VARANER

Solomon Island spiny monitor

Varanus spinulosus

Varanus spinulosus er en sjælden og næsten ukendt varan fra Salomonøerne og Bougainville, kendt på sin sandpapirsagtige, tornede skælstruktur og rækker af store gule pletter på mørk bund. Pasningen bygger på beslægtede arter, fordi der næsten ikke er erfaring med arten i fangenskab.

Familie: Varanidae Tidligere navn: *Varanus indicus spinulosus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**90-100 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**300 × 120 × 200 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**27-30 °C**
Hotspot	**40-48 °C**
Temperatur, nat	**24-25 °C**
Luftfugtighed	**60-90 %**
Vand	**Vanddel** dybde 10-40 cm
Vandtemperatur	**26-29 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**4-7 æg**
Inkubation	**150-195 dage** ved 28-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Slægten Varanus står på CITES liste II og i bilag B til EU's forordning om handel med vilde dyr, så køb, salg og indførsel kræver dokumentation for lovlig oprindelse (CITES-papirer og EU-dokumenter ved grænsen). Arten står ikke på listen over dyr, private ikke må holde i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler om dyrevelfærd og CITES/EU gælder.

Om arten

Varanus spinulosus er en mellemstor, kraftigt bygget varan, med mørk grundfarve og tre-fire tværgående rækker af store gule pletter. De forreste rækker flyder ofte sammen til brede bånd. Arten er den eneste varan med stærkt kegleformede, kølede skæl, og huden føles som sandpapir. Det er også kilden til det videnskabelige navn, som betyder "tornet". Huden sidder løst på levende dyr i naturen. Øjnene er forholdsvis store, og kløerne er ikke så skarpe som hos de træklatrende slægtninge, hvilket tyder på et mere jordlevende liv.

Arten blev beskrevet i 1941 af Robert Mertens ud fra ét eneste dyr og regnedes som underart af *V. indicus*. I mange år kendte man kun to museumsdyr med præcist fundsted, og først i begyndelsen af 1990'erne kom fem dyr med upræcise fundsteder fra Isabel til USA. Nyere undersøgelser af hemipenis og skæl viser, at arten ikke hører til den gruppe, den blev stillet i. Den står i dag i sin egen undergruppe, *Solomonsaurus*, og er en af de mindst kendte varaner.

Arten bliver omkring 90-100 cm i total længde. Snude-kloak-længde, vægt, levetid og kønsforskelle er ikke kendt, og levetiden i faktaboksen er lånt fra beslægtede varaner af samme størrelse.

Arten er i praksis uden pasningserfaring: i 2016 fandtes der kun to dyr i zoologiske haver på verdensplan, begge af ukendt køn. Pasningsrådene er derfor lånt fra *V. juxtindicus* fra Rennell-øen i Salomonøerne og fra arter i *V. indicus*-gruppen. Arten er ikke et dyr, man bare prøver sig frem med.

Som voksen kræver den et helt rum eller et stort, hjemmebygget terrarie, kraftig varme og UVB hver dag, en løbende udgift til fisk, æg, insekter og hele foderdyr og mange års daglig tid. Opdræt er ikke dokumenteret, så dyr, der kommer i handlen, må forventes at være vildfangne og kan bære indvoldsorme. En dyrlæge med erfaring i varaner er en forudsætning.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Varanus spinulosus findes kun i Salomonøerne og på Bougainville i Papua Ny Guinea. Der er pålidelige fund fra Isabel, fra San Jorge-øerne (hvor typeeksemplaret blev indsamlet) og fra Bougainville, hvor et museumsdyr stammer fra Cape Torokina.

Angivelser fra Louisiade-øerne og et foto fra Charapoana-øen er afvist som fejl eller ugyldige fund. Forekomst på Choiseul er sandsynlig, fordi øerne var forbundet i istiden, men ikke dokumenteret. Hvor mange dyr der findes, er ukendt. På IUCN's rødliste står arten som livskraftig (LC), men vurderingen bygger på meget få data.

> **Oprindelig udbredelse:** Salomonøerne og Papua Ny Guinea.

LEVESTED

Levestedet er dårligt kendt. På Isabel lever arten i kokospalmelunde langs kysten, få meter fra højvandslinjen og tæt på landsbyer, med regnskov i havniveau bagved, hvor der vokser sagopalmer og vilde betelpalmer. Den er aktiv i fuld sol midt på dagen og er også almindelig i sagopalmeplantager.

Arten færdes på jorden, men løber op ad palmestammerne og gemmer sig i kronerne, når den bliver forstyrret. Den lever også i mangrove. Klimaet er varmt og fugtigt hele året. Arten klarer sig i forstyrret kulturland og i nærheden af mennesker, også hvor den indførte tudse *Rhinella marina* er meget almindelig.

En vigtig pointe for pasningen er, at arten er dagaktiv og tilbringer dagen i direkte sol. Den har brug for et mikroklima med meget varme solpladser og samtidig fugtige skjul.

Pasning

TERRARIET

Målene er lånt fra beslægtede, ca. 100-140 cm lange varaner. Et voksent dyr af *Varanus spinulosus* skal have et hjemmebygget terrarie eller et helt rum på mindst 300 × 120 × 200 cm (længde × bredde × højde). Hold dyret enkeltvis, indtil der er erfaring.

Standardterrarier af glas og silikone holder ikke til et dyr af denne størrelse, kraft og aktivitet. Brug en let, men robust konstruktion af fx letbeton og aluminiumsprofiler med pudsede, vandtætte vægge. Glasdøre skal kunne låses, og skydedøre er uegnede. Jo flere åbninger, jo nemmere er det at arbejde inde i terrariet.

Indret med kraftige grene og kunstig klippevæg på bagvæggen, så dyret kan klatre. Arten lever både på jorden og i palmekroner, så der skal være både gulvplads og klatremuligheder. Lav et fast vandparti i bunden, fx 190 × 100 cm og 40 cm dybt til et voksent dyr. Beslægtede arter bruger vandet til at svømme og dykke og endda til at sove i, så vandets temperatur må ikke falde om natten.

Brug et 20 cm tykt lag fugtigt barkmuld som bund, så en hun kan grave sin æglægningsplads. Ungdyr huses først i en lille plastboks på ca. 45 × 25 × 30 cm med papir som bund og en lav vandskål og flyttes derefter til et glasterrarie på ca. 130 × 70 × 90 cm med en vandbakke på 10 cm dybde. Alle varmekilder og ledninger skal sidde uden for dyrets rækkevidde eller være afskærmede med net, fordi dyrene er stærke og bruger hver krog af terrariet.

TEMPERATUR

Temperaturerne for *Varanus spinulosus* er lånt fra *V. juxtindicus* og andre arter i *V. indicus*-gruppen. Lufttemperaturen holdes på 27-30 °C om dagen og 24-25 °C om natten, og vandet på 26-29 °C.

Der skal være et varmt område med en solplads på 40-48 °C. Det er overfladetemperatur, som skal måles med et infrarødt termometer direkte på stedet, hvor dyret ligger, ikke luftens temperatur. Beslægtede arter ligger længe under en 120 W spot, og 40-45 °C er en gennemprøvet værdi. Der skal være en stor temperaturgradient, så dyret frit kan vælge mellem varme og køligere zoner.

Varmekilderne skal sidde ude af dyrets rækkevidde, og termostatens føler skal være utilgængelig, fordi dyrene er så stærke. Arten kommer fra et ækvatornært klima, så der skal ikke være nogen kølig periode eller vinterhvile.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden er lånt fra beslægtede arter: omkring 60-80 % om dagen og 85-98 % om natten. Faktaboksen viser spændet 60-90 %. Det opnås med et stort vandparti, fugtigt substrat og daglig sprøjtning. Stillestående luft giver mug og bakterievækst, så ventilationen skal være god.

I naturen lever arten ved kysten, hvor luftfugtigheden er høj hele året. Vandet skal skiftes ofte, fordi dyr af denne type også afføder i det. Et vandparti med afløb, som kan tømmes uden at åbne terrariet, gør arbejdet meget lettere. Spray også substratet jævnligt, så den ene ende af terrariet holder fugten.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Slægtningene i *V. indicus*-gruppen svømmer og dykker flittigt og sover i vandet, så et fast vandparti anbefales, selv om arten ikke er kendt som semi-akvatisk. Et voksent dyr skal have et bassin på omkring 190 × 100 cm og 40 cm dybt; ungdyr ca. 10 cm dybde.

Vandet holdes på 26-29 °C og må højst falde lidt om natten, fordi beslægtede dyr sover i det. Filtrér og varm det, og skift det ofte. Et afløb direkte til kloakken gør vandskiftet lettere. Sørg for, at dyret altid nemt kan komme op af vandet.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler sig i fuld sol midt på dagen, så den har brug for kraftigt lys og UVB som voksen. Fire lysstofrør på 36 W med en 120 W spot, der er tændt hele dagen, og en 300 W UV-spot, der tændes 45 minutter om morgenen og om eftermiddagen, kan bruges. LED-lys med 80 W solpladsspots og 70 W UV-lamper kan også bruges.

Sæt UVB i Ferguson-zone 3, og placer lampen, så dyret kan komme tæt på og også søge skygge. Beslægtede arter opholder sig længe under lyskilden. Brug en UV-måler og skift pærer efter producentens anvisning, fordi UVB falder med tiden.

FODER

I naturen æder arten leddyr, æg fra storfodshøns, fisk og småfugle. Den kommer ud af skoven for at tage indvolde fra rensede fisk, plyndrer hønsehuse og søger føde i tidevandszonen. Arten er en alsidig, delvis ådselædende jæger.

Voksne dyr får som beslægtede arter store insekter plus halvvoksne mus og rotter, kogte æg, krabber og saltvandsfisk to til tre gange om ugen. Ungdyr fodres dagligt de første fire måneder og derefter fire dage om ugen med store græshopper, fårekyllinger, melorme og nøgne mus. Hold fedme og fedtlever i skak: gnavere skal ikke være hovedføde, men en variation med fisk og insekter.

Giv et vitamin- og mineraltilskud til alle fødedyr. Dosér tilskuddet pr. kg kropsvægt pr. uge, med D3 som det afgørende, selv ved daglig UVB. Aftal dosis med en dyrlæge.

Fodringen er farlig. Beslægtede dyr kaster sig hurtigt ud efter maden og bider ukontrolleret rundt. Vask hænder før fodring, så duften af æg, fisk og mus ikke sidder på dem, og brug lange pincetter. Dyrene bør skilles ad under fodring.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er sky i naturen og flygter op i palmekroner. Et fanget dyr kan hvæse og alligevel falde hurtigt til ro uden at forsøge at bide, men mere er ikke kendt om temperamentet. Kløerne er mindre skarpe end hos mange andre varaner, men et dyr på 90-100 cm har et kraftigt bid og en hale, der kan smælde, så alvorlige skader er en reel risiko.

Vent med at håndtere et nyt dyr, til det er faldet til. Gå roligt og langsomt til dyret, støt hele kroppen og tag ikke fat i halen. Tæm ved at tilbringe tid i rummet og være forudsigelig. Lær at læse stress: hvæsen, oppustet hals og piskende hale, og stop håndteringen, når de ses.

Som hos alle krybdyr kan dyret bære salmonella. Vask hænder med sæbe efter enhver kontakt med dyret, terrariet og vandet, og brug ikke køkkenvaske til rengøring. Små børn og gravide bør holde afstand.

Beslægtede arter er overraskende omgængelige, og to hanner kan leve længe sammen med en hun uden konflikter, men ungdyr kan skade hinanden alvorligt. Hold *Varanus spinulosus* enkeltvis, indtil der er erfaring.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønsforskelle og alder ved kønsmodenhed er ikke kendt for *Varanus spinulosus*, og der er ingen kendte udvendige kendetegn. En han kan dog delvis udstøde hemipenis, når den bliver fanget. Hos varaner generelt kræver en sikker kønsbestemmelse af unge dyr en dyrlæge. Avlsdyr af beslægtede arter måler omkring 100-140 cm.

PARRING

Parringen er ikke beskrevet for *Varanus spinulosus*. Hos beslægtede arter bider hannen hunnen kraftigt i nakken under tilnærmelsen, og parringen kan komme efter to måneders sammenhold. En hun kan holdes med to hanner i samme terrarie uden konflikter. Giv hunnen et særskilt terrarie til drægtighed og æglægning.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er æglæggende, men kuld er ikke beskrevet. Faktaboksens 4-7 æg er lånt fra *V. juxtindicus*, hvor hunnen lægger ca. 40 dage efter sidste parring. Giv hende en nedgravet æglægningskasse med aftageligt låg. Æg af *V. rainerguentheri* er omkring 70 mm lange. Termitboer oppe i palmerne, hvor dyrene blev set, kan være et naturligt æglægningssted, men det er kun en antagelse.

Hunner af den beslægtede art æder en stor del af æggene lige efter lægningen, op mod halvdelen, også efter en hormonbehandling. Regn med det, og vogt kassen.

INKUBATION

Inkubationen er ikke beskrevet for *Varanus spinulosus*. Hos *V. indicus* og *V. juxtindicus* tager den 150-182 dage; ved 28,5-30 °C klækker æggene efter 158-174 dage, og ved 26,5-31 °C kan det tage op mod 193 dage. Højere temperatur giver kortere inkubation. Vend ikke æggene, og grav dem halvt ned i vermiculite, perlit eller barkmuld i en kasse.

Ungerne åbner æggene selv, og navlen lukker sig efter 1-2 døgn. Befrugtningsraten er lav, omkring hvert femte æg, men de fleste befrugtede æg klækker.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Opdrættet af *Varanus spinulosus* er lånt fra *V. juxtindicus*. Ungerne vejer ca. 23 g ved klækning og begynder at spise efter 3-4 dage. Første hudskifte kommer efter 33-46 dage og derefter efter ca. 4, 6 og 12 måneder. Hos *V. rainerguentheri* måler ungerne omkring 27 cm i total længde ved klækning og 85 cm efter 18 måneder.

Før de første måltider holdes de adskilt på fugtigt papir. Giv større insekter, bidder af fisk og nøgne mus; mus foretrækkes klart. Fodr dagligt de første fire måneder og derefter fire dage om ugen. Giv vitaminer og mineraler. Unger kan skade hinanden alvorligt, så fodr dem hver for sig, hvis der er tegn på stridigheder.

Sundhed og typiske fejl

Der er ingen specifik sygdomsviden om arten. Det følgende bygger på beslægtede arter og varaner generelt:

- Indvoldsorme og urdyr hos nyimporterede, vildfangne dyr. Typiske tegn og fund er tynd, blodig afføring, orm, bændelorm, flagellater, amøber og lungeorme. Det kan være dødeligt og smitter let. Få afføringsprøver analyseret, og behandl hos en dyrlæge.
- Karantæne i mindst otte uger for nye dyr, med separat udstyr og aviser som bund. Vask og desinficér hænder og redskaber.
- Dyr fanget i naturen og opbevaret i dårlige forhold er stressede og tåler transport dårligt.
- Salmonella kan smitte. Hold god håndhygiejne.
- Knoglesvækkelse ved for lidt UVB, D3-vitamin eller kalk.

- Fedme og fedtlever ved for meget fedt, især hvis gnavere er hovedføde.
- Sår og skader fra slagsmål og fodringsbid.
- Hudproblemer ved konstant våd bund uden tørre områder.

Ved få dyr i hele verden er der mange ukendte. Opsøg en dyrlæge med erfaring i varaner ved vægttab, manglende appetit i flere uger, hævelser, slaphed eller blodig afføring. Opdræt er ikke dokumenteret, så dyr i handlen må forventes at være vildfangne og bør behandles som potentielt syge fra start.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.